

Predsednik ministrskega sveta Romuniije dr. Groza na uradnem obisku v Beogradu

Beograd, 7. junija (Tanjug). Danes dopoldne so s posebnim vlakom prispeli v Beograd na uraden obisk v Jugoslavijo predsednik ministrskega sveta Rumunije dr. Petru Groza, podpredsednik ministrskega sveta in zunanji minister George Tatarescu, minister za industrijo in trgovino George Georgiu Dez, prosvetni minister Stefan Vojtek in generalni sekretar pri predsedstvu vlade Emil Bodnarus.

Na peronu železniške postaje, ki je bil okrašen z rumunskimi in jugoslovanskimi zastavami, so sprejeli predsednika dr. Petruja Grozo ter člane rumunske vlade: predsednik ministrskega sveta FLRJ maršal Josip Broz-Tito s člani zvezne vlade, podpredsednika Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Dimitar Vlahov in Josip Rus, podpredsednik zveznega sveta Ljudske skupščine Vladimir Simić, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije dr. Sinisa Stanković, načelnik generalnega štaba generalajntanta Koča Popovića v generalitetu, predsednik Izvršnega ljudskega odbora Beograda Niko Petrović in predstavniki rumunskega kulturnega društva iz Banata.

V imenu diplomatskega zbora v Beogradu so se sprejema udeležili: rumunski veleposlanik Tudor Vianu s člani veleposlaništva, sovjetski veleposlanik Anatolij Josifovič Lavrentjev, češkoslovaški veleposlanik dr. Josef Korbela, poljski

vleposlanik Jan Karol Wende, poslanik španske republikanske vlade Federico Minano ter predstavniki ostalih veleposlaništev in poslaništev.

Na peronu je bila postrojena častna četa z vojaško godbo.

Točno ob 9. uri je pripeljal poseben vlak na beograjski kolodvor. Ko so rumunski gostje s predsednikom vlade dr. Groza na čelu stopili iz vlaka, jim je prišel naproti ter jih pozdravil maršal Tito.

Nato sta predsednik rumunske vlade dr. Groza in maršal Tito v spremstvu načelnika generalnega štaba generalajntanta Koča Popovića pregledala častno četo.

S perona beograjskega kolodvora je predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza poslal po beograjskem radiu pozdrav jugoslovanskim narodom:

»Veselim se, ker prihajamo v Jugoslavijo v stik z jugoslovanskimi narodi, katerih osvobodilni boj je navdušil ves svet.

Razen narodov Sovjetske zveze ni noben drug narod tako svetlo dokazal ljubezni do domovine in svobode, boreč se za nesuluten hrabrost in močjo, ne da bi položil svojo zastavo pred zavojevalcem. Zlasti smo srečni, ker lahko vidimo narode Jugoslavije in njihove voditelje z maršalom Titom na čelu v polnem teku

dela pri obnovi njihove države, opustošene po silni vojni, kako mobilizirajo z istim junaštvom in požrtvovalnostjo vse svoje sile za obnovo države.

Nato je častna četa v paradenem maršu defilirala pred predsednikom rumunske vlade dr. Petrujem Grozo, maršalom Titom in ostalimi.

Rumunski gostje z maršalom Titom so se odpeljali nato z avtomobili na Dedinje. Pred kolodvorom in vzdolž cest, po katerih je šel sprevod, so množice Beograščanov prirejale navdušene in dolgotrajne ovacije, vzključajoč rumunsko-jugoslovanskemu prijateljstvu.

DR. PETRU GROZA na obisku pri maršalu Titu

Beograd, 7. junija (Tanjug). Danes ob 11. uri je predsednik ministrskega sveta Rumunije dr. Petru Groza v spremstvu podpredsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra George Tatarescuja, ministra za industrijo in trgovino George Georgiu Deza, prosvetnega ministra Stefana Vojteka in generalnega sekretarja pri predsedstvu vlade Emila Bodnarus obiskal predsednika vlade FLRJ maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita.

Ob 12.30 uri je predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito vrnil obisk predsedniku Petruju Grozi.

Zasedanje svetovne sindikalne federacije v Pragi Glas delavcev bo ime v bodočnosti mnogo večjo veljavo kakor doslej

Praga, 7. junija (Tanjug). Pod predsedstvom predsednika sindikalne federacije Deakina je bilo v Pragi formalno otvorjeno zasedanje izvršnega odbora Svetovne sindikalne federacije. Po otvoritvi zasedanja je dobil besedo predsednik Zveze češkoslovaških sindikatov Zapotocki, ki je imel govor, v katerem je naglasil odgovornost sindikatov v novi Češkoslovaški republiki:

»Zavedamo se, da so nove naloge, ki jih ne moremo obvladati, kakor jih ne morejo obvladati tudi druge države same. Ker se zavedamo odgovornosti, smo pristopili k Svetovni sindikalni federaciji. Njene naloge so podobne tistim, katere zasledujemo v Češkoslovaški. Smo za mir in ga skušamo z vsemi silami utrditi. Zato želimo, naj bo Svetovna sindikalna federacija v okviru Združenih narodov v zadostni meri zastopana.

Sindikalno gibanje lahko doseže največji uspeh samo tedaj, ko je rekel Zapotocki, če bodo njegove sile osredotočene, t. j. če se uresniči enotnost mednarodnega sindikalnega gibanja na temelju mednarodne solidarnosti Češkoslovaški sindikati imajo s svojimi člani, ki jih je okrog dva milijona, v tem pogledu dobre izkušnje. Zato prosim, da ne pozar-

bite pri reševanju nalog na to, da skuša mednarodna reakcija izkoristiti vsako našo napako in pomanjkljivost ter nas skuša razdružiti in likvidirati.

V mednarodnem življenju pripada sindikatom važna vloga. Njihov vpliv narasča vzporedno s pomenom dela. Sindikat lahko z drugimi sredstvi uresniči tisto, za čemer stremi politiki, lahko poveča blaginjo in odstrani trpljenje in lakoto.

Za Zapotockim je znova povzel besedo predsedujoči Deakin, ki je formuliral načela, ki jih zasleduje Svetovna sindikalna federacija:

1. vrniti svobodo sindikalnemu gibanju v tistih državah, v katerih je bila omejena, in pomagati pri ustanavljanju sindikalnih organizacij v zaostalih državah;
2. omogočiti včlanjenje nacionalnih sindikalnih organizacij v Svetovni sindikalni federaciji ter ojačati gospodarske in industrijske interese organizirane delavstva;
3. po Ekonomsko-socialnem svetu ZN sodelovati v največji meri v vseh organizacijah ZN in podobnih organizacijah za razširitev socialnega in gospodarskega programa delavcev na vsem svetu.

Prepričan sem, je rekel na koncu Deakin, da so te ideje skupne vsem članom vseh sindikatov. Glas delavcev mora imeti v bodočnosti večjo veljavo kakor doslej.

Po Deakinovem govoru je izvršni odbor nadaljeval z razpravljanjem o problemih, glede katerih je razpravljaval v zadnjih dneh svet Svetovne sindikalne federacije. Zelo podrobno so proučili položaj sindikatov v Trstu in Iranu. Izvršni odbor je odobril tudi sklep sveta, naj se predstavnikom nemških in japonskih sindikatov dovoli, da prisostvujejo kot opazovalci, a predstavnikom sindikatov Južne Koreje in Indonezije kot redni člani.

Sporočeno je tudi, da bo izvršni odbor v drugih predelih, preden bo dovolil sprejem novih članov, napravil natančno preiskavo o položaju sindikatov v dotičnih državah.

Predsednik Deakin je izjavil, da se bo v ponedeljek začelo zasedanje Generalnega sveta Svetovne sindikalne federacije, na katerem bodo razpravljali o vprašanjih Grčije, Španije, Trsta, Irana, Koreje in kolonialnih držav sploh, o katerih je izvršni odbor Svetovne sindikalne federacije razpravljal na svojih tajnih sejah.

Madžarska vlada je pozvala Nagyja in Varga, naj se vrne v domovino

Budimpešta, 7. junija. Dopisnik Tanjunga poroča: Madžarska vlada bo v smislu zakonskih prepisov o državljanstvu pozvala bivšega predsednika vlade Ferenc Nagyja in bivšega predsednika parlamenta Belo Varga, naj se v roku 60 dni vrne v državo. Če se po preteku tega roka ne bosta vrnila, bosta izgubila madžarsko državljanstvo.

Vest, da se madžarski poslanik v Washingtonu Adalar Szegedi-Maszka in poslanik v Berlinu Ferenc Gordon početa vrniti na poziv vlade na Madžarsko, ni presenetila madžarske javnosti, ki ji je njuna politična preteklost dobro znana.

Zena Szegedi-Maszka je iz bogate hiše Konfeld in njena dota v znesku 12 milijonov dolarjev je edino madžar-

sko premoženje, ki ga je vlada ZDA deblokirala po vojni. To deblokiranje se je zgodilo nedvomno iz političnih vzrokov, ker je služilo teh 12 milijonov dolarjev kot fond prohabsburškega organiziranja, ki so ga izvrševale madžarske velekapitalistične rodbine Kornfeld, Korin in Weiss pod vodstvom Tiborja Ekharta z aktivno pomočjo poslanika Szegedi-Maszka.

Ferenc Gordon je odigral vlogo kot finančni minister v dobi inflacije in je odšel z velikanskimi kovčegi za poslanika v Švico, kjer je opravljal sumljive trgovske posle, posluščujoč se diplomatske imunitete, v politiki pa se je podredil predstavnikom horthyjevskih emigrantskih diplomatov, s katerimi je rovaril proti madžarski demokraciji in madžarskemu narodu.

Novi uspehi demokratične armade v Grčiji

London, 7. junija. (Tanjug). Po poročilih iz Aten so sile demokratične armade osvobodile mesto Servijo. Zaradi napredovanja enot demokratične armade so bile vladne sile prisiljene umakniti se iz okolice Greveno. V spopadu med partizani in vladnimi silami pri Serezu in Komotiliju sodeluje tudi vladno letalstvo.

Na gori Vutevak se bore vladne čete in oddelek 150 demokratičnih borcev pod poveljstvom Ipsilantija, za katerega so grška vojaška oblastva nedavno poročala, da je ubit in da nje njegova glava razstavljena na trgu v Trikali. Pri Agrafi je prišlo do ostrega spopada med silami demokratične armade in vladnimi četami. Oddelek demokratične armade je razstre-

lil 100 m železniške proge med Volosom in Lariso.

»Rizospastis«, glasilo KP Grčije, piše, da je vladno letalstvo bombardiralo prebivalce okolice Pierie, Kajmakčalana, Jone, Serzije, Trivuna, Vusija pri Lerinu, Olimpa, Vicia in Ksiniaide.

Poročajo tudi, da redni vlak na progi Kalamaka-Tripolis včeraj ni vozil zaradi koncentracije čet demokratične armade na tem odseku.

S Krete poročajo, da že četrti dan stavkajo grafični delavci v Heraklionu na Kreti v protest proti zapretju uredništva demokratičnih listov v tem mestu. Sindikati groze s splošno stavko, če oblastva ne bodo izpustila zaprtih sindikalnih voditeljev in če ne bodo prenehala z nasiljem.

Predsednik Miha Marinko na zagrebškem velesojmu

Zagreb, 7. junija. Včeraj so si v spremstvu podpredsednika MLO Zagreba Mirka Pavlekovića ogledali zagrebški velesojem predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS Stane Kavčič in podpredsednik vlade LRS dr. Marjan Breclj.

Ker je za velesojem veliko zanimanje in da bi se omogočil obisk čim večjem številu ljudi iz Zagreba in iz vseh krajev Jugoslavije, je velesojem podaljšan do 11. junija.

Predsednik Gospodarskega sveta LR Albanije v Beogradu

Beograd, 7. junija. Včeraj je prispel iz letalom iz Tirane v Beograd predsednik gospodarskega sveta LR Albanije Nako Spiru. Z njim so prispeli trgovinski minister Nusi, pomočnik trgovinskega ministra Vasil Koti in šef zunanje trgovine LR Albanije Niazzi Demi.

Na letališču so sprejeli albanske voditelje predsednik Gospodarskega sveta in industrijski minister Zvezne vlade Boris Kidrič, minister za trgovino in preskrbo dr. Zaim Sarac, pomočnik ministra za zunanjo trgovino Vojislav Srzentić in drugi.

MLADINA V PREDKONGRESNEM TEKMOVANJU

Med na boljšimi šolskimi aktivisti aktivna LMS mlekarške šole v Črčah in tekstilne šole v Kranju

Mladina mlekarške šole v Črčah pri Kranju je v tekmovanju za III. kongres LMS napovedala tekmovanje mladini tekstilne šole in gimnazije v Kranju, ki sta tekmovalje sprejeli. Vendar se je že v začetku tekmovalja opazilo, da ga gimnazija ne bo izpolnila, ker se mladinci in mladinke gimnazije niso zavedali dolžnosti, ki so jih s tekmovaljem sprejeli. Tem bolj pa se je dela oprijela mladina mlekarške in tekstilne šole. Obe sta se zavedali važnosti izpolnjevanja sprejetih obveznosti in med njima se je razvila prava borba za prvo mesto.

Mladina mlekarške šole je v predkongresnem tekmovalju dvignila učne uspehe od 68 na 100% prav dobrih ocen. V tekstilni šoli bodo izdelali vsi, vendar ne s prav dobrim uspehom. Tudi v disciplini je boljše uspehe dosegla mlekarška šola, v fizikalni pa nekoliko prednjači mladina tekstilne šole.

V prostovoljnem delu je mladina mlekarške šole boljša skoraj za 50%, v kulturno prosvetnem delu pa je prav nasprotno. Množično udejstvovanje pri manifestacijah je na obeh šolah st odstotno, prav tako pa je na obeh šolah med dijaki in profesorji dosežena najboljša povezava. Da bi se lahko ugotovilo, kateri aktiv je boljše študiral marksizem-leninizem, je mladina mlekarške šole predlagala, naj se pri okrajnem agit-propu sestavi komisija, ki bo na izpiti ugotovila znanje posameznega aktivista. Snov za izpiti bo zbrala tekstilna šola.

Mlekarško šolo, ki je edina tovrstna v Jugoslaviji, obiskuje 19 mladincev iz vseh predelov Jugoslavije in ena mladinka iz Češkoslovaške. Šola bi morala trajati dve leti, ker pa je v vsej državi občutno pomanjkanje mlekarških strokovnjakov, je učni rok skrajšan skoraj za štiri mesece. Izpiti bodo letos oktobra, novembra pa se prične že nova šola, ki se bo povečala

za najmanj 30 mest. Težave imajo v tem, ker jim primanjkuje učnih knjig. Pomagajo si s študijem v krožkih, ki jih vodijo najboljši dijaki, pomagajo pa jim tudi profesorji. V primeri s prvim letom šole so dijaki, kakor vodstvo šole dosegi vidne uspehe. Ze samo dejstvo, da je vodstvo šole letos skrb za red in disciplino v internatu lahko prepustilo dijakom, dokazuje, kako se je disciplina v šoli dvignila.

Tekstilno šolo, ki traja dve leti, obiskuje 88 mladincev in mladink, večina Slovencev, še štirje so iz drugih ljudskih republik. V mladinskem aktivu so organizirani vsi, tudi oni mladinci in mladinke, ki pridejo na trimesečni tekstilni tečaj. Solanje je razdeljeno v dva letnika, vzporedno s tem je razdeljen tudi teoretičen in praktičen pouk.

Ze v prvomajskem tekmovalju je mladina tekstilne šole, ki je napovedala tekmovalje vsem tekstilnim šolam v Jugoslaviji, dosegla prvo mesto. Posebno pa se je mladinski aktiv izkazal v izvenšolskem delu pri raznih akademskih prireditvah, fizikalnih proskedimajih itd., ter za to dobil pohvalo od IO Kranj. Na progo Samac-Sarajevo so se prijavili 100%, niso pa od ministrstva za industrijo dobili dovoljenja, ker je v Jugoslaviji pomanjkanje tekstilnih strokovnjakov zelo občutno in bodo takoj po končanih izpitih razmeščeni po tekstilnih tovarnah. Mladina tekstilne šole je pri prostovoljnem delu mnogo pomagala, predvsem pri gradnji svoje delavnice, v katero sedaj že montirajo stroje.

Zasluga tako vidnih uspehov je predvsem v močni povezavi med dijaki in profesorji ter rezultat skupnega dela mladine s profesorji. Mladina obeh šol se zaveda nalog, ki jih ima za izvedbo petletnega plana. Zaveda se vseh težav, ki jo čakajo, vendar je globoko prepričana, da jih bo z voljo in organiziranim delom premostila.

Uspehi celjske mladine

Mladina Celja se že od 12. februarja pripravlja za III. kongres LMS. Za obnovo mesta je v tem času delala 5265 delovnih ur, za III. kongres je zbrala 5840 din, za progo Samac-Sarajevo pa 86.457 din. V Celju je bilo organiziranih sedem novih mladinskih aktivov in tako pritegnjenih v mladinsko organizacijo 480 novih članov.

Na progo Samac-Sarajevo je odšlo preko 200 mladine, ki je vključena v I. celjsko mladinsko delovno brigado, ki je bila te dni proglašena za udarno ter ima 14 udarnikov. Za novo izmeno se je prijavilo še 250 članov. Vse brigade, ki so odšle na progo in se pripravljajo na odhod, so kompletno opremljene. Po vseh večjih podjetjih v Celju sestavljajo mladinski aktiv delovne čete, ki bodo delale na obnovi mesta, gradnji stadiona in plavalnega bazena.

Tovarna hlačevine ima med udarniki 8 mladink, ki v tkalnici stalno presegajo normo do 40%. Mladinke, ki delajo v tkalnici v obratu B v drugi izmeni, so najboljše v delovni disciplini in preseganju norm in služijo za vzgled vsemu delavstvu tovarne. Mladinski aktiv te tovarne je dal na progo Samac-Sarajevo 12 svojih članov in zbral 14.000 din prostovoljnih prispevkov. Med svojimi obvezami si je mladina zadala tudi naloge, znižati izostanke in zamude.

V tovarni emajlirane posode je dala mladina za obnovo 700 prostovoljnih

delovnih ur. V tovarni je organizirala varilski tečaj za strokovni dvig kadra. V času predkongresnega tekmovalja se je pomnožilo število članov za 70 mladincev. Mladince Ludvik Pustek stalno preseza normo v emajlirnici za 15 do 50%. Prav tako dobri so mladinci Milan Hojnik v stikalnici ter Ivan Vengust, Franc Zohar in Igor Selcer v emajlirnici. Iz tovarne je odšlo v prvi izmeni na progo 14 mladincev, za novo izmeno pa se pripravila 40 učencev kovinarske šole. Mladina je tudi organizirala lastno gledališko skupino.

V celjski tovarni perila se norma po zaslugi mladine preseza za 15%. Tu je zaposlena večinoma ženska mladina. Iz svoje srede so poslale na progo tri mladinke in zbrale 3400 din. Med svoje obveznosti so si mladinke zadale, znižati proizvodne stroške za 15%. Aktiv tovarne je izdelal za mladinske brigade vso obleko ter nešteto činov, značek in zastavic. Za »Teden matere in otroka« je mladina iz odpadkov izdelala 100 parov copatov za dečji dom. Med mladinkami je najboljša Ivanka Lipce, ki stalno preseza normo. Produktivna se je v tovarni zvišala za 100 ostoikov nad predvideno, v nekaterih traktih celo za 150%.

Podobne rezultate v predkongresnem tekmovalju je zabeležila mladina v vseh ostalih podjetjih in šolah in z veseljem pričakuje III. kongresa Ljudske mladine Slovenije.

Brzovjarka Alžircev maršalu Titu

Beograd, 7. junija. Alžirski muslimani in Španci z Alžira so poslali brzovjarko maršalu Titu, v kateri se zahvaljujejo narodom Jugoslavije za pomoč španskemu narodu, ki je bila izročena po jugoslovanski delegaciji v OZN.

V brzovjarki se poudarja, da je takšno stališče, ki ga zavzema jugoslovanska vlada, velik prispevek k svetovnemu miru sploh, posebno pa k upostavitvi demokracije v Španiji.

Podpisniki brzovjarko izražajo svoje ogorčenje zaradi vedno hujšega Francovega tlačanja, pod katerim trpi španski narod, in pravijo:

»Zaradi novega vala nasilja, ki je zajel mučniško Španijo, zaradi izvrševanja smrtnih kazni, ubojev in aretacij nujno zahtevamo intervencijo v korist rodoljuba Avgušina Torea, Jezusa Pincila in mnogih drugih, ki so v smrtni nevarnosti.«

BRZOVJARKA ČRNOGORSKE MLADINE CK KPJ

Cetinje, 7. junija. S svojega kongresa je Ljudska mladina Črne gore poslala Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije tole brzovjarko:

»V borbi za uresničenje vaših daljnosežnih zamisli imamo svoj tretji kongres z dogovorom, da bomo dali iz sebe čim več za uresničenje petletnega plana, za srečo in blagostanje našega ljudstva. Ta veliki delovni sestanek predstavnikov črnogorske mladine vam pošilja borbene mladinske pozdrave z obljubo, da se bomo odzvali vašemu prvomajskemu proglasu ter bomo prvi pri delu, prvi v borbi za stvar ljudstva in domovine.

Plan bo postal naša vsakdanja misel, naše delo, naša šola in knjiga, naše življenje v teku petih let borbe za socializem.

Zivel Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije!«

Ob stoletnici Njegoševoga „Gorskega venca“

Naj požre vas peklo, vrag pokosi, na grobovih spet bo cvetje vzkliko za bodoče katero pokolenje! (Gorski venec, 660—662)

1.

Vse 18. stoletje Slovani niso igrali vidne vloge v ustvarjanju evropske kulture. Njihove literarne smeri in književna dela so bila za pol stoletja v zaostanku za zapadom. V prvi polovici 19. stoletja se je položaj bistveno menjal. Naenkrat je stopilo nekaj slovenskih pesnikov v vrsto največjih ustvar-

roda. Poezija ni bila prav nič abstraktna in odmaknjena, bila je boj dneva, zato je bila globoko nacionalna. Prav to je tudi osnovna črta Njegoša. V tem se njegovo delo tesno spaja s pesniško tvorbo pri ostalih slovenskih narodih v sredi 19. stoletja. V kolikor je Njegoš samonikel, njegova poezija po motiviki in formi svojska, je to odraz posebnega

za srbski duh in obenem duh vseh za-suzujenih balkanskih narodov. V analizi vzrokov, ki so omogočili Turkom za-sedbo južnoslovenskega ozemlja, se Nje-goš obrača z ostro kritiko proti srbske-mu fevdalnemu sistemu, v katerem so knezi iz pohlepa po oblasti in posesti razdrobili državo v vrsto malih enot in s tem oslabili njeno obrambno moč: »Velikaši, proklete jim duše! Na koma-de razdrobiše carstvo, srpske sile grdno satrjuješe.« Njegoš strogo loči med širo-kimi plastmi naroda, ki so varuh svo-bode, in fevdalci, ki se iz gospodarjev pretvarjajo v izdajalce. Njegovo geslo o nujnosti brezkompromisnega boja za svobodo ni v sto letih prav ničesar iz-gubilo po svoji prepričevalnosti in ak-tualnosti:

Što se ne hće u lance vezati,
To se zbeža u sve planine,
Da ginemo i krv prolivamo,
Da junački amanet čuvamo,
Divno ime i svetu slobodu.

Njegoševi vizionarni verzi nacional-nega odpora proti slehernemu tlačanju segajo iz turške dobe v vse čase, ker smatrajo popolno osvoboditev Balkana od vseh tujih oblasti kot brezpozojno nujnost za srečo narodov. Za Njegoša sta pripravljenost za žrtve za domovno in spoznanje o neizbežnosti boja najvišji etični nalogi človeka in naroda. V tem je obenem njuna nesmrtnost: »Vječna zublja vječne pomrčine, Nit' dogori, niti svetlost gubi.«

Pred Njegošem je več slovenskih pes-nikov seglo v zakladnico zgodovine. To je bil še edini način, da so mogli govoriti o aktualnih političnih vprašanjih. Puškin je pisal »Boris Godunov«, da je lahko pokazal prepad med ljudstvom in homatijami okoli carskih prestolov. Prešeren je mogel le na primeru iz daljne dobe pokristianjenja povedati svojemu narodu, kako je manj strašna smrt »v črne zemlje krilu, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi«. Njegoš je bil srečnejši. Črnogorski vladar se v svoji deželi ni boril s cenzuro. Lahko je spesnil ljudstvu tekst, ki je bil prav toliko živa, neposredna stvarnost kot zgodovinski dogodek. Zajel je misel vsega naroda.

3.

Kakor je Njegoš velik kot nacionalni poet, kot pesnik narodnega upora, boja, za katerega je mogel reči »Iz glave je cijela naroda«, ni samo črnogorski in južnoslovenski pesnik.

Njegošev čas je bil v Evropi čas re-akcije na vladarskih prestolih. »Gorski venec« je bil tiskan na Dunaju. In Dunaj je največ doprinesel, da se je po zmagi nad Napoleonom polastila držav policija, da je Sveta zveza zatrla vrsto narodnih in revolucionarnih gibanj po Evropi, da so postale države za ljudstva ječe. Na-predni ljudje v tedanji Avstriji, Rusiji, nemških državah, Franciji, Italiji, Špa-niji in tako dalje so čutili kot sramoto vsega človeštva tiranski državni sistem, ki je ležal nad večino kontinenta. Naj-globlji verzi pesnikov dobe so se na-našali na ta bič. Ob strogi cenzuri so ostajali po večini v rokopisih. Sredi Metternichovega Dunaja je uspelo Nje-gošu, da je v »Gorskem venecu« objavil dobro leto pred izbruhom marčne re-voLucije verz, ki spadajo med najbolj po-gumne in odprte izpovedi dobe:

Al' tiranstvu stati nogom za vrat,
Dovesti ga k poznaniju prava,
To je ljudeka dužnost najsvetija.

Vse Njegošovo razmerje do življenja, družbe in osebnosti človeka je globoko demokratično, ljudsko, kar dobiva ob njegovem družabnem položaju še večjo veljavo. Po svoji idejni strani spada Njegoš v vrsto velikih zagovornikov člo-vekovne osebnosti svobode in pravice narodov do svobode. Njegovo pesniško delo razkriva v celoti in v posameznostih, kako se je pogledal v filozofijo huma-nizma in idejnih smeri, ki so predstavljale jedro boja za demokratizacijo Evro-pe. Kar ustvarja iz njegove, vseskozi fi-lozofske navdahnjene poezije neko posebnost, je spojitev, ki jo je našel med ev-ropsko kulturno tradicijo in življenjem v svojem odmaknjenem planinskem sve-tu. Njegova modrost je modrost narav-no zdravega črnogorskega človeka, ki živi še ves v stiku z naravo in ni za-padel nit izumetničenemu življenju fev-dalcev, niti novi buržoaziji.

Zelo zanimiva je pod tem vidikom Njegoševa kritika beneškega življenja, ki ga je opodobil v pripovedovanju od-poslanca, vojvode Draška. Benečani so bili zavezniki Črne gore proti Turkom, toda to črnogorskega barda ni prav nič oviralo, da ne bi izpovedal zelo ostre kritike o njihovi politiki, razmerju do Slovanov in celo o njihovih notranjih socialnih vprašanjih. Z največjo umetniško plastiko slika Njegoš, kako so Be-nečani privlekli čez morje Dalmatince in Hrvatse za veslače na ladjah in tež-štvo v ladjedelnih, kako so eksploati-rali to delovno silo, izpreminjali ljudi v prave sužnje in iz tujeja dela ustvar-jali svojo gospodarsko moč. Njegoš opo-zarja na velike socialne razlike med raz-redi v trgovsko-patričiskem mestu: na eni strani razkošen način življenja trgov-skega plemstva, na drugi množice ne-verjetne siročadi po mestnih ulicah. — Tretje, kar je izzivalo njegovo kritiko, je bil beneški politični sistem, sloneč na denunciantstvu (»Kad dva zbere šlogod na ulici, Tretji uho obrne i sluša...«), tiranstvu in kratenju vsake osebne svo-bode.

4.

Njegoševa veličina je v vseh ozirih samotna veličina. Knjižne tradicije, na katero bi se

Razstave tujih držav na zagrebskem velesojmu

Na zagrebskem velesojmu sodelujejo tudi številne države, ki razstavljajo v glavnem svoje izvozno blago. Velesojem bo utrdil gospodarsko sodelovanje s temi državami in podkrepil trgovske pogodbe, ki jih je sklenila FLRJ z njimi.

Brez dvoma vzbuja največje zama-nje paviljon ZSSR, in to popolnoma upra-vičeno. Na prav za prav majhnem raz-stavnem prostoru je prikazana vsa velika gospodarska in politična ter kulturna moč in višina Sovjetske zveze. Tudi estetsko je sovjetski paviljon urejen najlepše. Na sprednjem delu dvorane je postavljen krasno izdelan Spaski stolp, v ozadju pa je relief Moskve. Na obeh straneh sta reliefa največjih mož SZ — Lenina in Stalina.

Razstava sama prikazuje neverjeten in vsestranski dvig sovjetske države v treh petletkah. V tem času se je SZ sama, brez pomoči kogar koli, razvila iz zaostale agrarne države v napredno industrijsko državo. Na razstavi so razstavljeni šte-vilni stroji, motorji in avtomobili. Med poljedelskimi stroji, ki jih je toliko in so tako različni, da z njimi lahko opraviš tako rekoč vsa obdelovalna in ostala dela v kmetijstvu, so posebno zanimivi »kombajni«. Razstavljen je n. pr. kombanj, ki lahko seje žito in sladkorno peso — prvo ob žetvi kosil in mlati, a slednjo med rastjo okopava. Kombanj je prilagojen za hribovite predele. Tudi nekateri drugi poljski stroji so že toliko izpopolnjeni, da jih kmetje lahko uporabljajo na nerav-nem zemljišču.

Kovinska in motorna industrija raz-stavlja tekstilne stroje, avtomobilske statve itd. Tovarne avtomobilov pa raz-stavljajo luksuzne in tovarne avtomobile. Límuzina Z 15 110, izdelana v avtomobil-skem zavodu »Staline«, je prav gotovo eden najudobnejših in tehnično najbolj popolnih avtomobilov na svetu. Ostala dva luksuzna avtomobila »Moskvič« in »Po-bjeda«, kakor tudi tovrni avtomobil ter motorna kolesa se odlikujejo z brzino in z izredno majhno potrošnjo goriva. Pred paviljonom pa je razstavljen trolejbus najnovejše izdelave. SZ producira danes 30 krat več strojev kot pa leta 1913. Ti izdelki vzbujajo zanimanje obiskovalcev.

Izredno številni so izdelki, ki jih So-vjetska zveza izvaža. Na desnem krilu dvorane so razstavljeni tekstilni izdelki od svile do sukna ter krasna krzna. Med krzni so kože sibirske lisice, astrahan (koža nedoraslih ovac — astrahan), her-melin, vol, ris itd. Največ tega blaga iz-važa Sovjetska zveza v ZDA.

V istem delu dvorane so razstavljeni tudi izdelki »Naftexpostac«, t. j. rafinerije in tovarn za predelavo zemeljskega olja. »ZSSR razpolaga z največjimi zalogami črnega zlata«, piše nad temi izdelki.

Močno je zastopana tudi sovjetska precizna mehanika: razstavljeni so radio-aparati, merilne naprave, kirurško orodje, fotoaparati in še nešteti drugi predmeti, ki pričajo, kako močna je industrija v ZSSR in koliko novih panog industrije se je razvilo v njej. Na razstavi je po-kazano, da Sovjetska zveza danes izdeluje vse, kar si poželj delavec, kmet ali iz-obraženeec, in to izdelke za široko potroš-njo ali luksuzne predmete.

Največ časa se obiskovalci zadržujejo prav v sovjetskem paviljonu. Zanimaja jih razstava »Mednarodne knjige«, zanimajo jih grafikoni, ki prikazujejo porast drža-ve od l. 1917. do danes. Obiskovalci raz-birajo grafikone, ki ponazarjajo naloge sedanje petletke in si ogledujejo knjige, ki osvetljujejo sovjetski plan obnove in razvoja narodnega gospodarstva SZ od leta 1946. do 1950.

Ta petletka bo Sovjetsko zvezo pre-maknila za stopnjo naprej. Dežela socia-lizma se bo razvijala v deželo komunizma. Osnovne naloge sovjetske petletke so: obnova rajonov, ki so bili med vojno po-

rušeni, obnova industrije in tudi tolikšno povečanje le-te, da bo tudi predvojna ra-ven mnogo presežena. Tako bodo izdelali leta 1950. 102.900 ton metalurških naprav za tovarne, dočim so jih leta 1940., na kon-cu tretje petletke, 28.000 ton. Turbine, iz-delane l. 1940., so lahko proizvajale 1147 kW, izdelane leta 1950. bodo zmogle 3928 kW. Tudi proizvodnja nafte se bo še povečala. Do sedaj je Sovjetska zveza druga država na svetu v proizvodnji »črnega zlata«. Leta 1950. bodo izdelali letno 600 naprav za vrtnanje, dočim so jih na koncu tretje petletke izdelali le 129.

Veliko pozornost bo Sovjetska zveza posvetila prometju. Leta 1950. bo izdelanih 300 lokomotiv za nafto, 120 električ-nih vlakov, 150.000 dvoosnih vagonov itd.

Ze itak ogromna produkcija rud in kovin se bo do 1950. leta znatno povečala. Tako se bo produkcija rud dvignila od 4.22 milijona ton v l. 1913. preko 15 milijonov ton v letu 1940. na 19,5 milijonov ton do leta 1950. Jeklo: leta 1913. so ga pro-izvajali 4.23 milijona ton, leta 1940. 18,3 milijona ton, leta 1950. pa ga bodo 25,4 milijona ton. SZ bo leta 1950. po pro-izvodnji jekla prva država na svetu. Pro-izvodnja nafte se bo dvignila od 31 mili-jonov ton v letu 1940. na 35,4 milijona ton, premog od 166 milijonov ton na 250 milijonov ton.

Petletka bo poljedelstvo še bolj po-vzdignila. Leta 1913. so pridelali 80 mili-jonov ton žita, leta 1940. že 119 milijonov ton, dočim ga bodo leta 1950. (po planu) 127 milijonov ton. Prinos na ha se bo povečal od 7,3 stola na ha v letu 1913. na 12 stotov. Sovjetska država bo izdelala največ poljedelskih strojev, kombajnov, traktorjev itd. na svetu. Po produkciji to-vornih avtomobilov in ostalih strojev pa bo druga država na svetu. Vloge, investicije in kapital, naložen v industrijo, so naraščali takole: v prvi petletki 24,8 mi-lijard rubljev, v drugi 58,6 milijard rubl-jev, v tretji 111,9 milijard rubljev, v tekoči sovjetski petletki pa bo naloženih v industrijo 157,5 milijard rubljev. SZ bo izgradila 5900 novih objektov. V SZ ni niti enega okraja, niti ene oblasti, niti ene republike, kjer ne bi poleg obnavljanja že tudi gradili.

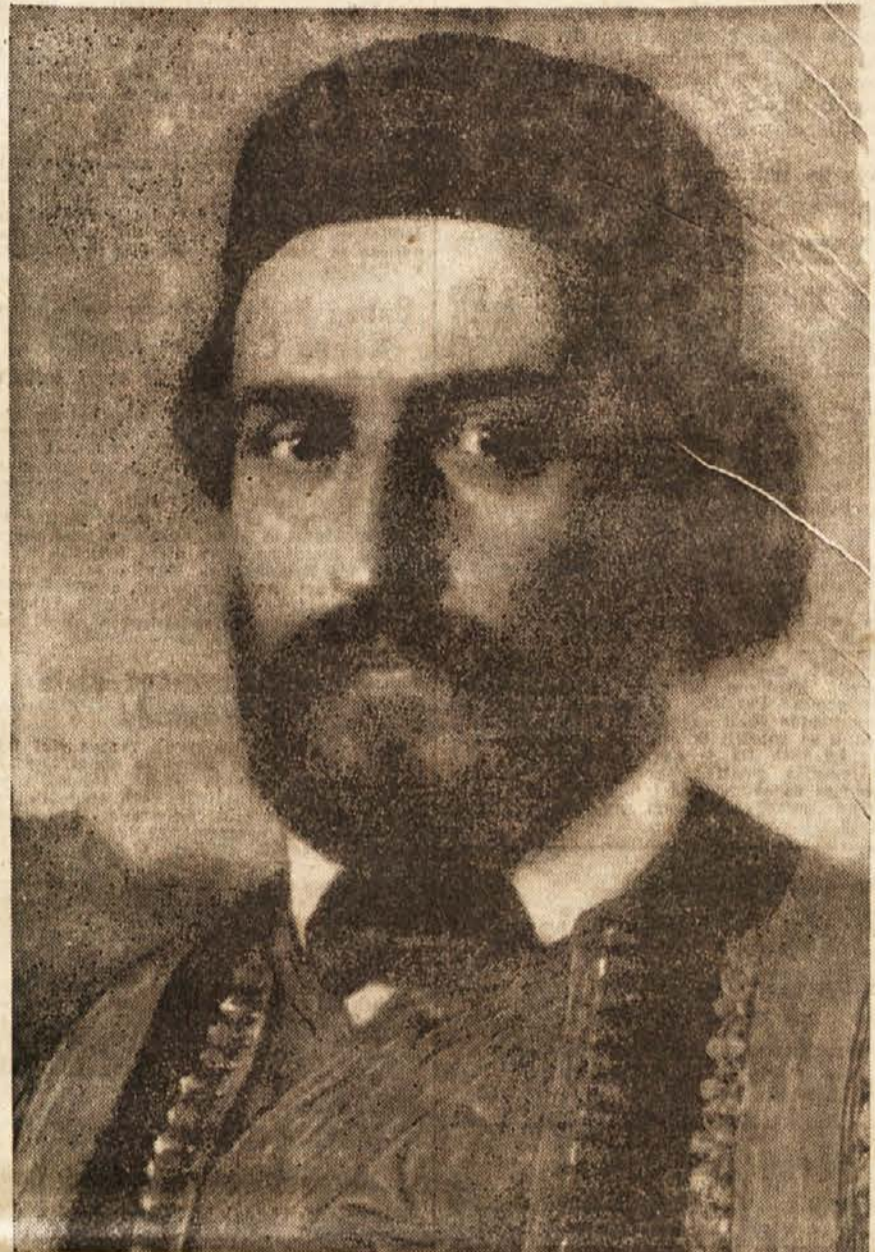
V spominski knjigi od vhodu v pavil-jon pa so napisane misli tisočev, ki od-hajajo prevzeti od moči in lepote dežele socializma.

»Veseli sem in ponosen, da je Rusija naša zaveznica, — »Bodočnost je naša, ker sledimo SZ« — ali pa na kratko — »Živel Stalin«, to so misli naših ljudi, ki odhajajo iz paviljona.

V drugem paviljonu razstavljajo tri države, s katerimi smo prav tako sklenili trgovske pogodbe. Albanija je razstavila svoje izvozno blago: alkohol, razne polje-delske pridelke, lan, svilo, tobak, nadalje surovo svilo, pivo, kože in les. Posebno bogata je Albanija na rudnikih; izvaža lahko baker, kreda, asfalt in petrolej. Po drugi strani pa so na razstavi prikazani tudi napor republike, da se reši iz ru-ševin, ki jih ji je prizadejala vojna. Od 35.625 porušenih hiš jih je do sedaj ob-novljenih 6877; šol je bilo porušenih 648, danes pa ima Albanija že 803 šole. Po-sebne napore za obnovo dežele vlaga albanska mladina. Zgradila je že 60 km dolgo cesto Kukës-Piškoepja. Pod vod-stvom Fronte sodeluje ljudstvo pri ogrom-nih melioracijskih delih jezera Malič, kjer bo pridobljenih 9000 ha zelo plodne zemlje — do sedaj je osušene že 2000 ha.

Poljska in Bolgarija razstavljata svoje izvozno blago. Prva ima na razstavi po-sebno tekstilne izdelke, svilo, izdelke ke-mične industrije, med njimi izdelke to-varne Miveca. Bolgarija pa razstavlja mno-go različnih agrarnih pridelkov.

Zagrebski velesojem bo utrdil trgov-ske zveze in poglobil bratske odnose z državami, ki na njem razstavljajo — M. S.

Petar Petrović Njegoš

jalcev dobe. Z njihovim delom se je več slovenskih narodov uvrstilo med narode z razvito kulturo. V časovno bli-skem pojavu Mickiewicza, Puškina, Prešerna, Mache, Njegoša, Lermontova, Ševčenka, Radičevića ne more biti ni-česar slučajnega. Razcvet literature je bil le odraz splošnega družbenega in političnega razvoja, zmaga nad social-nimi ovirami, ki so dotlej tlačile na-rode. Sprostitve umetniških sil je sledila kot naravna posledica razrahljanih fev-dalnih vezi.

Družbeni razvoj ni bil povsod ena-ko napreden. Ponekod se je že formi-ralo novo meščanstvo, ponekod se je šele diferenciralo plemstvo. Za vse slovanske narode je značilno, da so pisali vsajali napred iz najnaprednejše družbene plasti dobe. Pri Rusih so izhajali iz upornega dola plemiške inteligence. To krilo je tudi organiziralo prvi revolucionarni po-skus, upor dekabristov. Pr Čehih, Slo-venih, Hrvatih in Srbih so pripadali novo nastajajoči meščanski inteligenci. Medtem ko so kmečke množice še tr-pele v gospodarskem sistemu fevdali-zma, ko se je v državnem življenju raz-bohotil monarhični absolutizem, je tan-ka plast piscev in kulturnih delavcev pri posameznih narodih zavzela najbolj izpostavljen položaje in sprejela boj na vse strani: proti fevdalizmu, proti mo-narhičnemu absolutizmu, proti narodne-mu zatiranju in proti kulturni zaostalo-sti lastnih kmečkih množic.

Na prvi pogled bi se zdelo, da je črnogorski primer poseben. Peter Pe-trović Njegoš ni bil samo pesnik, ampak črnogorski knez ter vladika in ob tem pesnik. In vendar je tudi v tem globoka zakonitost. V svojih težko do-stopnih hribih se je Črna gora vsa osre-dotočila v obrambo proti turški okupa-ciji, a tudi proti beneški ekspanzivno-sti in drugim nevarnostim z morske strani. Ni imela prilike, da bi si gra-dila šole in prosveto. Družba je ohrani-la svojo posebno plemensko socialno strukturo in živela pretežno od natural-nega gospodarstva. Edini sloj, ki je uži-val kontinuiteto knjige, je bil duhovni-ški. V Njegošu je zdržen kulturni pre-dstavnik ljudstva, ki ni imelo časa za osvoboditev zapadnega tipa kulture, in po-litični predstavnik naroda, ki je izpo-stavil vse svoje sile v boju za zagoto-vitev politične neodvisnosti. »Gorski venec« je veren odraz črnogorske stvarno-sti. Njegošev ep je upodobitev črnogor-skih družbenih prilik, izraz pogledov na svet, kot jih je imelo gorsko ljudstvo, njegovih nacionalnih idealov in pred-vsem pesniška podoba herojskega boja naroda za svobodo. Za vse slovanske pesnike te dobe je značilen napor, s ka-terim so se poglobljali v konkretnosti življenja svojega naroda. Čistili njegova vprašanja, ločili slabo od dobrega, vli-vali sredi vseh težav svojega časa vero v bodočnost in vodili usodo svojega na-

razvoja in razmer v Črni gori njegove dobe.

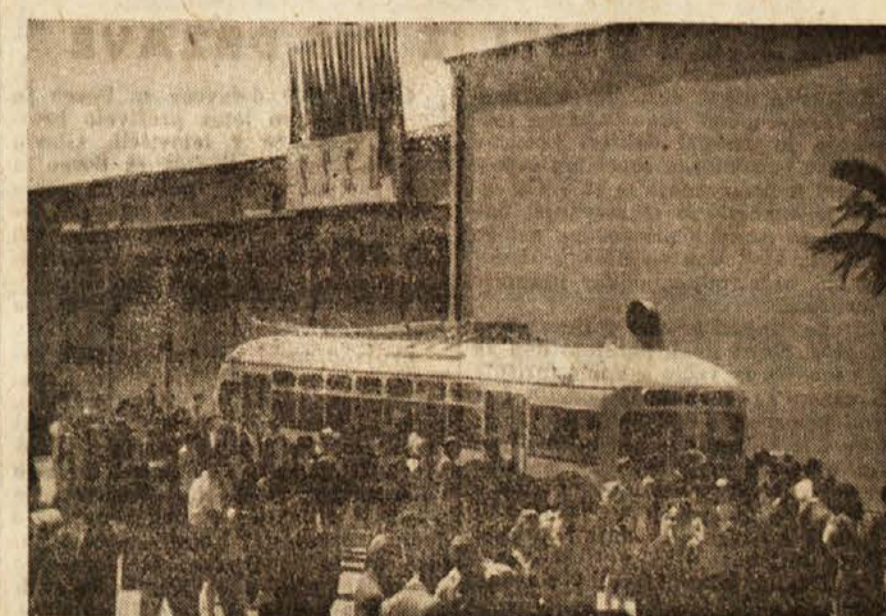
2.

Kakšen je svet »Gorskega venca«? Ves ep je ena sama slika boja Črne gore za svobodo. Dejanje je zgodovinsko. V posameznih krajih so Črnogorci v za-četku 18. stoletja nekajkrat poskusili, da bi izgnali Turke. V dobi vladanja kneza Danila (1700—1735) iz plemena Petrović-Njegoš je prišlo do obračuna z domačimi poturicami. Tudi zgodovinska znanost smatra dogodek za začetek po-polne osvoboditve Črne gore. Prav ta moment iz črnogorske zgodovine in du-hovno ter organizacijsko pripravo zanj je izbral Njegoš za snov »Gorskega venca«. V isti dobi je prišlo do zveze Črne gore z Rusijo, kjer je vladal veliki re-formator na vladarskem prestolu Peter I. O dogodkih so pele črnogorske narodne pesmi.

Njegoš je globoko čutil, da boj, ki ga je začelo in vodilo črnogorsko ljudstvo, ni bil samo boj Črne gore. Turki so imeli zaseden večji del Balkanskega polotoka. Črna gora, »misi v tikvic ali« »Jedna slamka medu viborimac«, je bila le neznamen del okupiranega ozemlja. Zato je bil upor, ki je izbruhnil v nji, znak za vse ostale južnoslovenske de-žele. Na sleherni strani »Gorskega venca« se čuti, kako Njegoš ni samo črnogorski pesnik, njegov uporni duh se čuti

Faksimile prve izdaje »Gorskega venca«.

Pred vhodom v paviljon ZSSR je okoli razstavljenega trolejbusa vedno polno obiskovalcev.

mogel nasloniti, ni bilo. Zato je v umet-no pesništvo povzel tradicijo neknižne-ga slovsstva, bogato črnogorsko narodno pesem, ki mu je nudila jedrat jezika, obilico metaforike in popolno poveza-nost z ljudstvom. Ko je Njegoš izdal spomlad 1847 »Gorski venec«, je bil star 33 let. Njegovo osebno življenje ni bilo lahko. Vladarski položaj je bil v plemenu Petrović-Njegoš deden, a vezan tudi na službo cerkvenega poglavarja Črne gore, vladike, kar je bilo vezvano z mnogo odgovornimi. Njegoš ni imel red-nega šolanja, svojo evropsko izobrazbo si je pridobil s študijem in samovzgo-jo. Ustvarjal si je zveze z dopisovanjem, iskal filozofskih knjig spremljal knji-ževni razvoj čital med ostalim že tudi Puškina. Vse to ga je dvigalo visoko iz-nad sredine, v kateri je živel. »Medju

svima kao da je sam«, pravi Njegoš za vladiko Danila, a to velja v še veliko večji meri za njega samega. Na drugem mestu se je Njegoš še enkrat vrnil na to stran svojega življenja: »Ja povise nešto od vas vidim; To je sreća dana al' nesreća«. Tudi pesniški poklic sam se Njegošu ni zdel lahek: »Bez muke se pjesma ne ispoja bez muke se sablja ne sakovac«. Toda Njegoš je našel pot, da je postal nesmrtni tudi v težkih okoliščinah. Povezal je svoj pesniški dar z usodo svojega naroda. Na zgodovino Črne gore gledamo danes skozi prizmo Njegoševoga pesniškega dela, zato po-meni za črnogorsko ljudstvo isto, kar je zanj pomenila narodna poezija v vseh preteklih stoletjih: bila je izraz globoke izkušnje ljudstva, sama njegova zgo-dovina. F. Petreš.

V poldrugem letu ni De Gasperi izvedel niti naimanjšega ekonomskega programa

Rim, 7. junija. Dopisnik Tanjuga poroča iz Rima, da bo De Gasperi predstavil novo vlado ustavodajni skupščini 9. ne pa 7. junija, kakor je to javilo glasilo krščanskodemokratske stranke »Popolo«. Pri tem je glasilo socialistične stranke »Avanti« ugotovilo tole:

»De Gasperi je očitno računal na hitko ter je uvidel, da potrebuje še dva dni, da bi se nanjo pripravil, kar je stara taktika odlaganja.«

»Unita« piše: »To je krščanskodemokratska stranka brez stika z ljudstvom. Cerkev, ki je zvesta svoji tradiciji, stopa danes bolj aktivno kakor kdaj koli v »kapitalistično zvezo«, ki ima svojo mednarodno centralo v ZDA. In ta vlada, ki je povezana s silami kapitalizma, je postala orodje proti proletariatu.«

»La Voce Republican« piše: »Nova vlada bo morala rešiti ne le težka gospodarska in finančna vprašanja, marveč odgovoriti tudi zahtevam milijonov Italijanov, ki so dali svoj glas za demokratske stranke. V prvi vrsti onih delavcev, ki so glasovali za krščanskodemokratsko stranko. Dejstvo je, da je nova vlada v osnovi slaba, ker ni v njej predstavnikov »demokratskega gibanja«, predvsem pa predstavnikov onih 11 milijonov, ki so dali svoj glas za čisto demokratske in republikanske stranke.«

List se je nato dotaknil sedanje De Gasperijeve politike in pravi: »V poldrugem letu De Gasperijevega predsednikovanja ni niti sledu o ekonom-

skem in finančnem programu. De Gasperi je sestavil razne vlade, vendar vedno brez natančnega in določnega programa.« Dodajajoč, da bi bilo povsem drugače, če bi De Gasperi izdelal program in ga podal ustavodajni skupščini in ljudstvu v oceno, poudarja list, da je De Gasperi raje izzval krizo in to izven parlamenta.

List »Globo« piše o izgledih nove vlade in naglašja, da bi se mogel De Gasperi obdržati na oblasti — tudi z enim glasom večine — samo, »če bodo industriji črpali manjše profite in če se trgovci odrečejo spekulaciji in manjšemu zaslužku, če vsi plačajo davke, ne da bi poizkušali prevarati državo.«

Desničarski in profašistični listi še nadalje pojejo slavo De Gasperijevi vladi, medtem ko je krščansko časopisje nekoliko zaskrbljeno.

De Gasperi sprejel v vlado najvidnejše predstavnike italijanskega kapitala

Rim, 7. junija. Dopisnik Tanjuga poroča: Prva politična De Gasperijevega akcija po sestavi nove vlade je bila v tem, piše »Unita«, da je dal izjavo dopisniku lista »New York Times«. De Gasperi jo izjavil, da je Italiji potrebna mesečna gospodarska pomoč 80.000.000 dolarjev, medtem ko potrebuje do konca leta 1947 še 200 milij. dolarjev.

Glasilo socialistične stranke »Avanti« pripominja v zvezi s sejo nove

vlade, na kateri je bilo med drugim ločeno ministrstvo za finance in državno blagajno v dvoje ministrstev in ministrstvo državne blagajne zaupano profesorju Del Vecchiju, a ministrstvo za finance Della Cristinu, da sta profesor Del Vecchi in dr. Merzagora, sedanj minister za zunanjo trgovino, glavna pobudnika absolutnega liberalizma in sta zainteresirana na ekonomski obnovi države na temelju kapitalistične strukture, ki je obstajala pred fašizmom in je bila prvi vzrok fašizma.

»Unita« piše, da je Cesare Merzagora zavzel od leta 1920 do 1938, to je v dobi fašizma, vodilne funkcije v raznih bančnih družbah, a leta 1938 je postal generalni direktor družbe »Pirelli«, ki je imela 22 raznih družb s kapitalom 680 milijonov lir. Ta družba je bila po lastniku Pirelliju in njenem direktorju Merzagori povezana z okrog 140 družbami električne industrije s kapitalom 12 milijard takratnih lir. Merzagora bo v novi vladi — zaključuje »Unita« — zastopal družbo »Pirelli«, medtem ko so predstavniki delavcev te družbe izključeni iz vlade. De Gasperi je našel v novi vladi mesta za dvoje bivših ministrov krščanskodemokratske stranke — Campiglia in Vannonija — ki sta bila prej izključena iz vlade. Campiglio je vodil vse razgovore glede posojil in pomoči, ki jo naj bi dobil iz inozemstva, a Vannoni bo na čelu posvetovalnega sveta za gospodarsko koordinacijo, katere funkcije so še danes nejasne.«

Vohunska skupina, ki je delala po navodilih grškega vojaškega atašeya, pred vojaškim sodiščem v Beogradu

Beograd, 7. junija. Pred tukajšnjim vojaškim sodiščem se je večeraj začela razprava proti skupini vohunov, ki so delali po navodilih bivšega grškega atašeya v Beogradu podpolkovnika Georgija Diamantopula. Obtoženi so: Nikola Belojanis, trgovec in grški državljan; Dimitrije Bošković, uradnik iz Beograda in državljani FLRJ; Kosta Filipović, kemik iz Skoplja in državljani FLRJ; Stefan Zafriadis, mehanik in grški državljan, ter Georgi Bakčevanoglu, mehanik in grški državljan.

Obtoženi Nikola Belojanis je vstopil ob koncu leta 1946. po nalogu grškega vojaškega atašeya Diamantopula v grško obveščevalno službo in organiziral obveščevalno mrežo v naši državi, zbiral podatke vojaškoobveščevalne narave o razvstitvi in moči enot JA v Makedoniji in neresnične podatke o grških beguncih. Namen tega delovanja je bil, da ogrozi državno ureditev in zunanjo varnost FLRJ, posebno pa da škoduje koristim JA. Od osvojitve dneva aretacije je obtožene večkrat propagiral in agitiral za nasilno zrušenje sedanje državne ureditve FLRJ. Razen tega je po osvoboditvi naše države še nadalje tihotapil zlato in druge dragocenosti.

Drugi obtožene, Dimitrije Bošković, je vstopil v grško obveščevalno službo v začetku leta 1947. s pomočjo Nikole Belojanisa, ki mu je dal nalogo, naj zbira podatke o razvstitvi in moči enot JA v Makedoniji in o grških beguncih. V februarju 1947 je dal obtoženec ustna navodila Stefanu Zafriadiju, naj na potovanju po Makedoniji zbere podatke o moči in razvstitvi enot JA in o grških beguncih. Ko se je vrnil Zafriadis iz Makedonije, je izročil Boškoviću vohunsko poročilo, ki ga je Bošković nato izročil Belojanisu, ta pa ga je poslal vojaškemu atašeyu Diamantopulu. V prvi polovici marca 1947 je Zafriadis ponovno odpotoval v Makedonijo in dobil od Boškovića več pisem za njegovo vohunsko mrežo v Makedoniji: za Kosto Filipovića in Petra Leka iz Skoplja. Obtoženi Bošković se je dogovoril z Zafriadom, da mu bo ta pisмено pošiljal poročila in iznašel posebno šifro za skrivno pošiljanje poročil. Ko se je Zafriadis vrnil, je izročil Boškoviću vohunsko poročilo. Ta ga je izročil Belojanisu za Diamantopula. Ob koncu marca je Bošković znova poslal Zafriadija v Skoplje z nujno nalogo, naj mu prinese podatke vojaške narave in podatke o grških in egejskih beguncih. To poročilo je Bošković prejel na sestanku v hotelu »London« in ga po Belojanisu izročil Diamantopulu. Bošković je večkrat in na raznih mestih sam in z nekaterimi Grki iz grške kolonije v Beogradu obrekoval ljudsko oblast in državno ureditev FLRJ.

Obtoženi Stefan Zafriadis je s pomočjo obtoženega Boškovića vstopil v začetku leta 1947. v grško obveščevalno službo in privolil v to, da opravlja za denarno nagrado službo kurirja med Boškovićem in njegovimi vohuni v Makedoniji ter zbira od njih podatke o JA in grških beguncih, ki bi jih nato izročil Boškoviću za grškega vojaškega atašeya. Od februarja do aprila 1947 se je obtoženi udeleževal ob-

veščevalnih sestankov v hiši št. 4 v ulici Bolcelava Bieruta z Boškovićem in Belojanisom. Na te sestanke jima je nosil vohunska poročila in dobival navodila za delo. V februarju 1947 je na svojem prvem potovanju po Makedoniji zbral od raznih ljudi podatke o JA in o grških beguncih ter izročil te podatke po vrtniti v Beograd Boškoviću za Diamantopula. V prvi polovici marca 1947 je po nalogu Boškovića odnesel več pisem z vohunsko vsebino, ki jih je Bošković pošiljal svojim sodelavcem v Makedoniji. Obenem se je v Skoplju z obtoženim Kostom Filipovićem dogovoril za šifro, s katero je pošiljal vohunska poročila Boškoviću. Ko se je vrnil iz Makedonije, je Boškoviću ustno poročal.

V drugi polovici marca je po nalogu Boškovića nujno odpotoval v Skoplje, da bi od obtoženega Filipovića prejel in prinesel Boškoviću nujno poročilo o enotah JA in grških beguncih. To poročilo je obtoženec na sestanku z Boškovićem v hotelu »London« sestavil v pisani obliki in ga izročil Boškoviću za Diamantopula.

Obtoženi Kosta Filipović je vstopil v grško obveščevalno službo v začetku 1947 in prevzel nalogo, da zbira podatke o JA in o grških in egejskih beguncih. Od februarja do aprila 1947 se je večkrat sešel z Zafriadom, ki mu je neposredno izročal zbrane vohunske podatke o bivališču in moči enot JA v Makedoniji in ob grški meji ter o grških in egejskih beguncih. Obtoženec se je v Skoplju dogovoril z Zafriadom za posebno šifro za skrivno pošiljanje vohunskih poročil in po tej poti pošiljal zbrane podatke za Belojanisa in Diamantopula.

Obtoženi Bakčevanoglu je kot uslužbenec letalskega poveljstva JA vstopil v avgustu 1946 v grško obveščevalno službo in dal podatke vojaškoobveščevalne in politične narave grškemu vojaškemu atašeyu. V januarju 1947 je dal Diamantopulu podatke o številu, vrsti in velikosti letal v zemunski bazi, o oborožitvi in kadru našega letalstva in druge podatke o enotah JA. Za svoje vohunsko delo je prejel nagrado.

Govoru javnega tožilca je sledilo zasliševanje obtožencev. Razprava se nadaljuje.

Amerika želi močno Japonsko

Tokio, 7. jun. (Tass). V lokalnih novinarskih krogih poudarjajo, da je poluradni japonski list »Nippon Times«, ki je, kot zatrjujejo, pod kontrolo in tajnim vodstvom Američanov, zadnje dni objavil vrsto izjav uradnih predstavnikov ZDA o ameriški politiki na Japonskem. Značilno je, da je glavna misel vseh teh izjav, da želi Amerike videti močno prijateljsko in zavezniško Japonsko. Tako je »Nippon Times« z veseljem nedavno obvestil svoje čitatelje o članku polkovnika Kramerja, nekdanjega sodelavca v MacArthurjevem »generalnem štabu«, ki je bil objavljen 28. maja v reviji »Fortune«. Kramer priporoča obnovo in razvoj japonskega gospodarstva, združenje ameriškega poslovnega duha z japonskim izkustvom in zatrjuje, da bo politična linija ZDA obrodila tem boljše in tem hitreje uspehe, čim bodo Japonci imeli isto gospodarsko svobodo kot Američani.

Kramer očitno povezuje bodočnost Japonske s politiko ZDA, ko stavlja vprašanje: »Ali hočemo miroljubno in prosperujočo Japonsko, ki gleda na ZDA kot na svojega najboljšega prijatelja ali zaveznika, ali pa želimo

dezorganizirano Japonsko, maščevalno in sovražno, ki bi sanjala o dnevu maščevanja?«

V japonskih demokratičnih krogih pripisujejo slične izjave težnjam nekaterih ameriških državljanov Kramerjevega tipa, ki ne bi imeli ničesar proti sklenitvi separatnega miru z Japonsko. Po Kramerjevi izjavi je objavil »Nippon Times« izvešček iz govora poveljnika 8. ameriške armade Eikelbergerja; ta je dejal, da predstavljajo ameriško čete na Japonskem del nove armade, ki je bila ustanovljena, da brani Ameriko na prvi poziv.

»Naše okupacijsko poslanstvo«, je dejal Eikelberger, »spada v naš mirnodopski program. Če si bomo z našimi dejavnimi pridobili spoštovanje in občudovanje Japoncev, morejo ti postati mogočni prijatelji.« V novinarskih krogih se po pravici vprašujejo, pred kom naj bi ameriške čete, ki so na Japonskem, branile svojo deželo, če postanejo Japonci njihovi mogočni prijatelji? Postavlja se še drugo vprašanje: Ali so pristaši prijateljstva med ZDA in »mogočno Japonsko« pozabili Pearl Harbour?

Nove ameriške grožnje Evropi naziva »Daily Worker« Marshallov program za gospodarsko »pomoč«

Cambridge, (Massachusetts, ZDA), 7. junija. (Tanjug.) Medtem ko je predsednik Truman v svoji spomenici kongresu, ki priporoča sprejetje programa pomoči Grčiji in Turčiji, poudaril potrebo ameriške pomoči za podpiranje ogroženih demokratičnih režimov v Grčiji in Turčiji proti totalitarnim režimom držav vzhodne in jugovzhodne Evrope, je ameriški zunanji minister Marshall po poročilu Associated Pressa v svojem govoru na Harvardski univerzi opozoril na to, da bo treba dati ameriško pomoč za gospodarsko obnovo posameznih evropskih držav.

Razen tega bi morale evropske države po Marshallovih besedah izdelati nove velike programe za svojo obnovo, da bi imela ZDA jasno sliko o vsaki svoji akciji, ki bi jo bilo treba začeti, še preden bi dale svojo pomoč.

Marshall je nato dejal, da ne bi bilo dobro, če bi ameriška vlada skušala sama izdelati enostranski program za gospodarsko pomoč Evropi, ampak da bi to morale storiti evropske države same. Toda ZDA bi se zanimala za izdelavo takega programa in bi bila njihova naloga v tem, da najprej pomagajo pri izdelovanju evropskega programa, nato pa da podpirajo tak program, če bi bilo to za ZDA a praktične strani umestno.

Marshall je nato sporočil, da je želja ZDA, naj bi tak evropski program dal prednost zasebni pobudi, ker so zaradi izgub kapitala, zaradi nacionalizacije ali enostranske zaradi uničenja izginih preživešni trgovinskih stiki, zasebne ustanove, banke, zavarovalne in parobrodne družbe.

Na koncu je Marshall rekel, da bodo evropske države v prihodnjih treh ali

štirih letih potrebovale zelo mnogo hrane in drugih osnovnih proizvodov, ki jih bo morala v glavnem dobavljati Amerika. To potrebo so mnogo večje od sedanje plačilne zmoglosti teh držav, tako da bodo morale te države zato še nadalje dobivati pomoč iz ZDA.

Reakcionarni krogi in tisk v ZDA in Veliki Britaniji pozdravljajo ta Marshallov program za pomoč Evropi in priporočajo njegov sprejem. Britanski konservativni »Daily Express« piše, da je široki enotni program za pomoč pri obnovi Evrope dejansko potreben, vendar izjavlja, da je tak program težko izvedljiv prav zaradi politike, ki jo izvaja ameriška vlada.

Diplomatski sodelavec »Daily Workerja« spravlja Marshallov predlog v zvezi s Trumanovo izjavo o Madžarski in ga istoveti z novimi ameriški intervencijskimi grožnjami Evropi.

Vdova predsednika Roosevelta protestira proti kršitvi pravic Jugoslovancev v Ameriki

New York, 7. junija. (Tanjug.) »Daily Worker« prinaša dolg članek z naslovom »Gospa Roosevelt protestira proti kršitvi pravic tukajšnjih Jugoslovancev.«

V protestu, ki so ga razen ge. Roosevelt podpisale tudi druge znane Američanke, je rečeno, da izhajajo protijugoslovanske gibanje iz urada za priseljevanje in naturalizacijo v Jungsteinu v državi Ohio.

V protestu je tudi rečeno, da je urad odvzel naturalizacijske listine tistim moškim in ženskam, ki so nabirali pomoč za Jugoslavijo, delovali v naprednih jugoslovansko-ameriških organizacijah in ki so aktivno podpirali delavsko gibanje.

CK KP Argentine za enotnost vseh demokratičnih sil

Buenos Aires, 7. junija. AFP poroča, da je CK KP Argentine izdal proglas, v katerem opozarja na vranje, ki ga je povzročil odstop šefa federalne policije generala Velasca. Proglas apelira na demokratično javnost Argentine, naj ohrani enotnost vseh demokratičnih sil, da bi se preprečila morebitna reakcionarna izživanja.

Četniški zločinec Dangić pred sodiščem

Sarajevo, 7. junija. V četrtak se je pred senatom vojaškega sodišča v Sarajevu začela razprava zoper Jezdimira Dangića, majorja bivše jugoslovanske vojske in znanega organizatorja četniških tolpa v vzhodni Bosni. Leta 1942 se je Dangić v vzhodni Bosni boril s svojimi tolpami zoper narodnoosvobodilno gibanje in zagrešil številne zločine nad našimi narodi.

Obenem z Dangićem odgovarja pred sodiščem tudi Rista Radić, četniški poveljnik, ki je sodeloval pri številnih zločinih in je še po osvoboditvi nadaljeval svoje izdajalsko delo kot odpadnik.

V založbi »Ljudske pravice« je izšla brošura

„PETLETNI PLAN“

ki vsebuje govore vodilnih državnih funkcionarjev v Ljudski skupščini FLRJ in zakon o petletnem planu.

Dobi se v upravi »Ljudske pravice«, Kopitarjeva ulica 2, vseh njenih podružnicah po deželi in v vseh knjigarnah za din 18.

Uprava »LJUDSKE PRAVICE«, Kopitarjeva ulica 2

Enakopravnost, ki je zapisana v ustavi, je treba uresničiti v življenju. — Za pomoč ženi ustanovljajmo povsod jasli in domove igre in dela!

Anton Ingolič:

Slike z mladinske proge

Na desetine je specialnih brigad: šoferska, zidarska, administrativna, vrtnarska, minerska, železničarska in še neštete druge. In povsod leti elan za delo, isto navdušenje za učenje. Naši mladinci se je šele tu na prvi odprli pot do znanja, ki je bilo zanje doslej zapuščen s sedmerimi pečati. Obenem pa tudi pot v lepše življenje. Tega so dobro zavedajo, zato odhajajo v velikem številu v razne tečaje. Brigadirka — dosedanja služkinja, ki so ji že zgodaj umrli starši in je leta in leta delala pri tujih ljudeh, ki so jo grdo izrabljali, odhaja vsa vesela in traktorski tečaj.

»Ze od nekaj sem si želela delati s strojem«, pravi pri odhodu. Zamislila se za trenutek, pa doda tiše: »In želela sem si tudi lepšega življenja, kakor sem ga imela doslej.«

Brigadir-hlapčič, ki je še pozimi spal pri živini in je dobival za svoje delo samo hrano in raztrgane cape in je zato pobegnil od bogatega gospodarja, odhaja v zidarsko brigado.

»Zidar, to je posej! Zidal bom nove hiše in tovarne! A, kako lepo bo postalo na svetu!«

In koliko jih je še, ki so prišli šele zdaj do dela, ki jih veseli, do izobrazbe, ki so si jo prej zaman želeli, predvsem pa do boljšega življenja, ki so si ga že davno zaslužili. Okoli petnajst tisoč brigadirjev in brigadirjk je že šlo skozi specialne brigade in razne tečaje.

Koliko jih bo še šlo do konca novembra! To so brigade srečnih mladincev, srečnih ljudi!

Mesarski vajenec, doma neke iz Slovenskih goric, hoče napisati članek za stenočas. Sedi na pogradu, na koleh ima lesen kovček, na njem polno belega papirja, v zobe pa kratak svinčnik. Zbira misli in vtise, O, teh je dovolj. A ne ve, katerega naj vzame in nima besed, s katerimi bi ga spravil na papir. Samo dve leti je hodil v ljudsko šolo, potem so ga vlačili po ječah in taborniških. In vendar bi rad tudi on napisal vsaj kratak članek. Koliko novega in zanimivega se je dogodilo okoli njega zadnjih štirinajst dni, kar je prišel sem na progol! Toda kaj naj napiše? Resnega članka, to ve, ne bo zmož. Kulturno-prosvetni referent pa je dejal, da so dobrodošli tudi šaljivi sestavki.

Išče in slednjič najde. Prejšnji večer, ko je brigada že spala, so pripeljali gosta. A ni mu bila po volji brigada, izmuznil se je iz rok dežurnega in jo ucvrl v bližnji pšenico.

»Brigada, na pomoč!« je klical dežurni ves obupan. »Prašič nam je ušel!« Brigada se je dvignila kot en moč, se spustila na lov za prašičem, ga slednjič kljub trdi noči ušla in ga spravila v velik zaboj.

Ko se je danes opoldne vračala z dela, pa je zaklical kurir že od daleč:

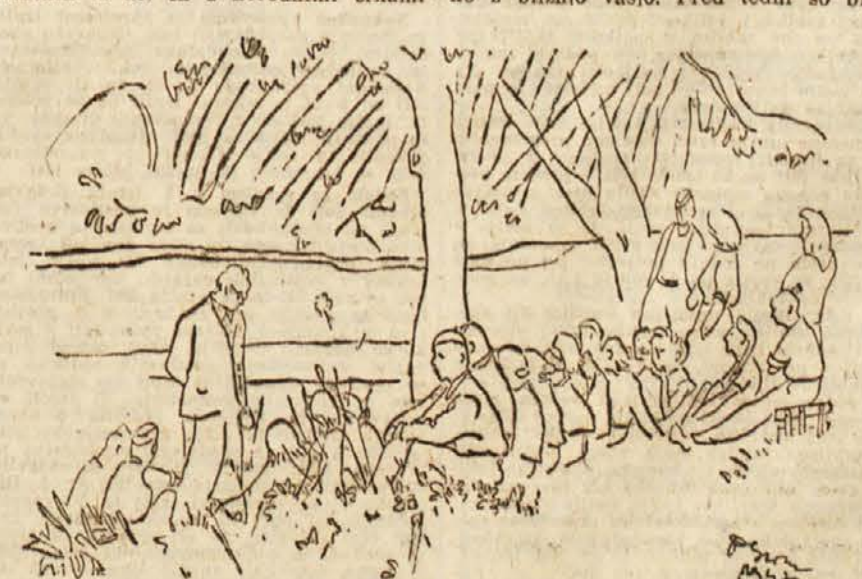
»Glejte, glejte, naš prašiček!«

In res, lep črn prašiček jo je mahal iz taborniškega kroga proti cesti in še dalje. Brigada takoj vrže orodje v travo in se požene za beguncem, ga ujame ter zavleče nazaj k zaboju. Šele tedaj zasopljani brigadirji vidijo, da so ujeli prašiča sosednje brigade, da njihov, ki je ujetemu za las podoban, mirno leži v svoji kajbi.

»To bo pravi dogodek!« vzkligne slednjič širokopleči brigadir, potegne svinčnik iz ust in z nerodnimi črkami napiše naslov svojega prvega članka: »Naš prvi dezertjer.«

Primorska brigada »Premira Vojkac« si je napravila na prostem lep oder in amfiteatralno »dvoranco«; v hrib nad odrom je namreč vsekala vrsto stopnic. Tu je bilo že mnogo prireditev za domačo brigado in za sosednje. Ta večer pa bo prva prireditev, na kateri bodo nastopili tudi okoliški prebivalci. Primorci so takoj ob prihodu navezali stike z bližnjim vasjo. Pred tedni so bri-

gado obiskali pionirji. Prišli so vsak s kosarico jaje in obdarili drage primorske brate; ti so jim zapeli v zalvavo nekaj slovenskih pesmi in jim poklonili zvezke, svinčnike in peresa. Za bosanske pionirje in primorske brigadirje so bile to nepozabne ure. Zdal v mraku prihajajo domačini, dekleta, fantje in žene. Napeta radovednost vlada med njimi. Živo se razgovarjajo in v skupinah od časa do časa zapojejo. V tem pridejo tudi sosednje brigade. Čuti se, da bo nočjo nekaj posebnega. Zastor se slednjič dvigne. Najprej nastopita dva pionirja z deklamacijami, nato pa članice AFZ iz bližnje vasi uprizorijo Čopičevo »Ženo za skrinjo«. Med igralkami je tudi priletna žena, ki do pred kratkim, kakor tudi ostale igralke, odra niti videla ni. Toda kljub temu je prav nič ne moti glasno občudovanje sovaščank in odobravanje brigadirjev, s pravo zanesenostjo igra svojo vlogo. Sledi krstna predstava tridejanke »Udarnik«, ki jo je napisal eden izmed brigadirjev-Primorcev. Posebnost te igre, katere delanje je vzeto iz dela in življenja primorske brigade, je tudi ta, da nastopajo v njej junaki iz resničnega življenja in da tudi vsakdo igra svojo vlogo. Ob koncu prireditev, ki ogreje domačine prav tako kakor brigadirje, prideta na oder zastopnici AFZ iz Idrije in izročita v imenu Idrije krasno vezeno zastavo idrijski žeti, ki so se pri delu posebno izkazala. — Tako se na majhnem odru blizu Doboja srečajo matere s svojimi sinovi, pa tudi članice AFZ iz Idrije in iz doslej samotne bosanske vasi ob prisotnosti brigadirjev in brigadirjk iz vseh krajev Jugoslavije.

Sestanek literarnega krožka na mladinski progi.

RAZPIS

Izvršilni odbor Okrajnega LO Ljubljana-okolica razpisuje v zvezi z določili čl. 15. uredbe o službi krajevnih babic in čl. 52. zakona o državnih uslužbencih 22 službenih mest

krajevnih babic

s sedežih v naslednjih krajih: Sostro, Prežganje, Smartno pri Litiji, Zg. Jablanica, Sava, Vače, Dolsko, Podgorica - Dragomelj, Smartno - Gameljne, Medvode, Dobrova, Polhov gradec, Samotorica, Horjul, Podlipa, Brezovica pri Ljubljani, Vrhnika, Drenov grič, Borovnica, Preserje, Ig, Škofljica.

Prošnje je treba vložiti najkasneje do 30. junija 1947 pri Okrajnem izvršilnem odboru za Ljubljano-okolico.

K pravilno kolkovani prošnji je treba priložiti še sledeče listine: 1. rojstni list; 2. babiško diplomu (inozemске diplome morajo biti nostrificirane); 3. potrdilo krajevnega LO o vpisu v volivni imenik; 4. potrdilo odseka za notranje zadeve OLO, da ji ni odvzeta pravica vstopa v državno službo, odnosno da ni v preiskavi; 5. potrdilo o državljanstvu (izda okrajni LO); 6. rojstne liste otrok, za katere je kandidatinja upravičena prejemati družinske doklade; 7. dekret o event. prejšnji nastavitvi v javni službi; 8. lastnoročno napisan življenjepis prošilke (s podatki o življenju v bivši Jugoslaviji, med okupacijo in po osvoboditvi). Dosedanje občinske ali krajevne babice imajo pri nastavitvi prednost.

OKRAJNI IZVRŠILNI ODBOR
LJUBLJANA-OKOLICA.

**Danes vsi
k otvoritvi vrta**

Grand hotela

„UNION“ v Ljubljani

Prvovrstna pijača in najbolj pripravljena jedila

Za razvedrilo godba

Dober klavir kupimo

ali vzamemo proti mesečni odškodnini

Ponudbe poslati na

„Gostinstvo“

Doinčarjeva ulica št. 4

Iščemo za takojšen nastop

finančnega računovodja

Prednost z daljšo prakso

Mestna podjetja Brežice

Dekanaž medicinske fakultete

klinične bolnice v Ljubljani

razpisuje 4 mesta za

daktilografe

oziroma

administratorje

Vse podrobne informacije se dobe v personalni pisarni kliničnih bolnic v Ljubljani med uradnimi urami

RAZPIS

Okrajni ljudski izvršilni odbor v Kamniku razpisuje v smislu določbe čl. 4 in 15 Uredbe o službi krajevnih babic

15 mest krajevnih babic

za naslednje kraje:

Motnik, Smartno, Moravče, Vodice, Komenda, Mengeš, Blagovica, Lukovica, Dob, Domžale (2 službeni mesti), Kamniška Bistrica, Kamnik (2 službeni mesti), Radomlje. — Redni prejemki znašajo mesečno 2.400.— din.

Po čl. 1. Uredbe postanejo krajevne babice državne uslužbenke okrajnih LO z vsimi dolžnostmi in pravicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 20. junija 1947 pri socialno zdravstvenem odelu okrajnega LO v Kamniku. K pravilno kolkovani prošnji je v smislu čl. 50 Zakona o državnih uslužbencih treba priložiti v originalu ali pa v overjenem prepisu naslednje listine:

1. Domovnico, 2. rojstni list, 3. rojstne liste otrok, za katere je kandidatka upravičena prejemati družinsko doklado, 4. zadnje šolsko izpričevalo, 5. diplomu babiške šole (inozemске bab. diplome morajo biti nostrificirane), 6. potrdilo pristojnega KLO o vpisu v volivni imenik, 7. potrdilo pristojnega javnega tožilstva, da prošilka ni bila kaznovana in da ni v preiskavi, 8. dekret o eventualni predhodni nastavitvi v javni službi, 9. lastnoročno napisan življenjepis.

Dosedanje občinske, odnosno krajevne babice imajo pri namestitvi prednost. Prosilke ne smejo presegati 60 let starosti.

Okrajni izvršilni ljudski odbor Kamnik.

OGLAS

Trgovsko podjetje »SADJE«
CELJE, TOMSICEV TRG 9

prosi vse svoje odjemalce, da vrnejo vso embalažo,

prejeto od 1. januarja 1947 do 1. junija 1947 zanesljivo in najkasneje do 23. junija t. l. — Od 1. julija t. l. dalje bomo sprejemali samo ono embalažo in zanjo vračali kavcijo, katera se pri naših odjemalcih ne nahaja več kakor 30 dni. Za starejšo embalažo ne bomo vračali kavcij.

HORVAT MILAN

umetnostna lesna obrt, žganoslikarstvo

SOSTANJ

RAZPIS

Izvršilni odbor Okrajnega LO Slovenska Bistrica razpisuje v zvezi z določili členov 4. in 15. Uredbe o službi krajevnih babic in čl. 52. zakona o državnih uslužbencih

7 služb. mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Pragersko, Slivnica, Fram, Poljčane, Makole, Smartno na Pohorju, Slovenska Bistrica.

Prošnje s potrebnimi prilogami in s potrdilom o strokovni sposobnosti vložite najkasneje do 20. junija 1947 pri Okrajnem izvršilnem odboru Slovenska Bistrica.

NATEČAJ

Izvršilni odbor OLO Ljutomer razpisuje v smislu čl. 4. in 15. uredbe o službi krajevnih babic

9 mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Ljutomer z okolico (dve mesti), Križevci, Veržej, Mala Nedelja, Ivanjkovci, Sv. Miklavž, Sv. Tomaž, Razkrižje z Moto.

Prošnje s potrebnimi dokumenti je predložiti tajništvu OLO Ljutomer v roku 14 dni od dneva objave v dnevnem časopisu.

Kot krajevna babica se nastavi samo diplomirana babica, ki izpolnjuje vse pogoje za sprejem v državno službo po čl. 50. zakona o državnih uslužbencih.

Dosedanje občinske babice imajo pri nastavitvi prednost.

Izvršilni odbor OLO Ljutomer

NATEČAJ

Okrajni izvršilni ljudski odbor Krško razpisuje v smislu čl. 4. uredbe o službi krajevnih babic

22 mest krajevnih babic

za naslednje kraje:

Blanca,	Rajhenburg,
Boštanj,	Raka,
Brežice ok.,	Senovo (2 mesti),
Cerklje,	Stara vas-Videm,
Dednja vas,	Sv. Križ,
Dobova,	Sv. Peter pod
Kapele,	Sv. Gorani,
Krško,	Sromlje,
Krška vas,	Sevnica,
Kostanjevica,	Veliki Kamen,
Leskovec,	Zabukovje.

Prošnje s potrebnimi listinami (čl. 50. zakona o državnih uslužbencih) in potrdilom o strokovni sposobnosti je vložiti najkasneje do 30. junija 1947 pri Okrajnem izvršilnem LO Krško.

Okrajni izvršilni LO Krško.

**Dobro ohranjeno
motorno kolo**

do 200 ccm kupim o.

Ponudbe poslati

papirnici Vevče, p. D. M. v Polju

**Finančnega
knjigovodja**

za takojšen nastop išče

Tovarna usnja, Ljutomer

Prednost absolventi trgovskih akademij s prakso

**Potrebujemo več
elektromotorjev
od 8—20 KS**

Ponudbe poslati

Štajerski železo-industrijski družbi, Zreče.

GREGORČIČ STANE

tapetnik in dekorater

NOVO MESTO

Ljubljanska cesta

„SLIKOPLESK“

zadruga z o. z.

Telefon 43-41

LJUBLJANA

Gospodarska c. 16

Išče se za takojšno namestitev

knjigovodja - bilancist

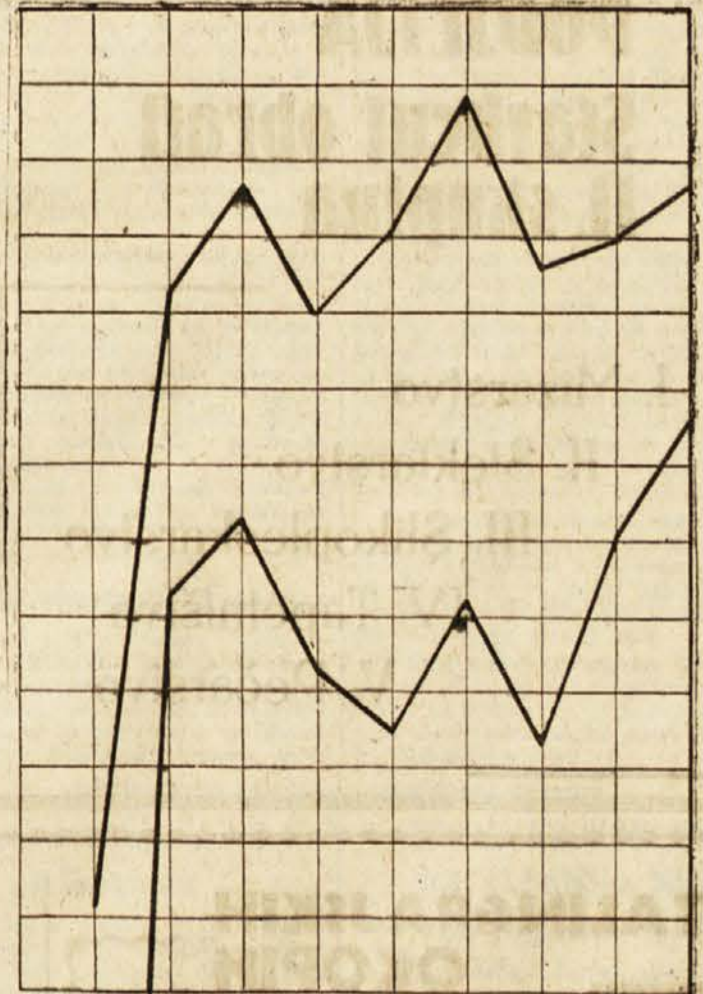
Zemaljsko preduzeće za promet stokom, živinom i njihovim proizvodima, filijala Prijedor.

Tovarna volnenih izdelkov

MAJŠPERK

Povprečna delovna zmoglost našega delavca je od delavnosti v obdobju 1938-44 narasla za 193%.

Doseženi uspeh je uspeh celokupnega delovnega kolektiva.

**Tovarna
volnenih in vlogne izdelkov
Maribor**

Predilnica

Proizvodni načrt v 1. letu petletke

Tkalnica

Proizvodni načrt v 1. letu petletke

S tekmovanjem in delovnim poletom dvigamo proizvodnjo in bomo storili vse za izpolnitev petletnega načrta, katerega uresničitev bo pomenila dokončno zmago ljudstva v borbi za neodvisnost in blagostanje

**Državna razredna loterija
Federativne ljudske republike Jugoslavije**

razpisuje letno tri kola srečk, vsako s tremi razredi

Vsako kolo ima 75.000 števil s 35.000 dobitki in 4 premijami v skupnem znesku 29,346.200 din

Skupni dobitki za vsa tri kola znašajo letno nad 88 milijonov dinarjev

Dobitke izplačujemo v gotovini in brez vsakršnih odbitkov.

Cena rednih srečk: 1/4 50 din, 1/2 100 din in 1/1 200 din

Žrebanje 1. razreda 6. kola bo 12. junija 1947

Srečke prodajajo vsi odbori vojnih vojaških invalidov, njihovi poverjeniki za prodajo srečk: pri oblastvih, po ustanovah in podjetjih kakor tudi maloprodajalci

Poziv

upnikom in dolžnikom
tvrdke ZABRET & KO.,
družbe z o. z., Kranjske to-
varne lanenega olja in fir-
neža, Britof pri Kranju.

Pozivamo vse poslovne
upnike in dolžnike izpred
nacionalizacije, to je pred
5. decembrom 1946,

da prijavijo

vse svoje terjatve ali dol-
gove za ureditev najkasneje
v roku enega meseca od
dneva te objave upravi
podjetja.

Letoviščarji!

Hotel-Pension Oswald
Selo - Žirovnica

se priporoča za cenjeni
obisk

Poziv

upnikom in dolžnikom tvrdke

Dolničar & Richter,

tovarna mila, sveč in kemičnih
izdelkov,

Ljubljana, Aškerčeva ul. 3.

Pozivamo vse poslovne upnike
in dolžnike podjetja, iz časa
pred nacionalizacijo t. j. pred
5. decembrom 1946, da prija-
vijo vse svoje terjatve ali dol-
gove najkasneje v roku enega
meseca od dneva te objave

Iščejo se

dobro izvežbani,
trezni **šoferji-
mehaničarji**
za lovorne in oseb-
ne avtomobile.

Ponudbe na: Gorenjsko
gozdno gospodarstvo - rav-
nateljstvo Bled.

LEKARNA »PRI ANGELU«

Mr. Ph. D. Andrijanič

NOVO MESTO

**Dekanat medicinske
fakultete**

klinične bolnice v Ljubljani

razpisuje 3 mesta za

**perice v pralnici
kliničnih bolnic**

Vse podrobne informacije se
dobe v personalni pisarni kli-
ničnih bolnic v Ljubljani med
uradnimi urami

MLO Instalacije Celje

sprejme takoj:

2 strojna tehnika
2 tehnična risarja
1 obratovodjo
za ključavničarsko stroko
1 dobro strojenisko

Ponudbe na
Upravo MLO Instalacije
Celje
Trg Svobode 10

NATEČAJ

Okrajni izvršni odbor Maribor okolica
razpisuje smiselno določbam čl. 4 in 15
Uredbe o službi krajevnih babic

24 mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Sv. Trojica v Slov.
goricah, Sv. Lenart v Slov. gor., Jurjev-
ski dol, Voličina, Korena, Sv. Marjeta
ob Pesnici, Jakovski dol, Sp. Duplek, Sv.
Peter pri Mariboru, Selnica ob Muri,
Jarenina, St. Ilj v Slov. goricah, Zgornja
Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici, Kamnica,
Selnica ob Dravi, Gradišče, Brezno, Rib-
nica na Pohorju, Sv. Lovrenc na Pohor-
ju, Ruše, Limbuš, Hoče, Dogaše.

Redni prejemki znašajo mesečno
din 2400.— do 2800.—

Po čl. 1 Uredbe postanejo krajevne
babice državne uslužbenke okrajnih ljud-
skih odborov z vsemi dolžnostmi in pra-
vicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 20.
junija 1947 pri personalnem referentu
okrajnega izvršnega odbora Maribor oko-
lica. K pravilno kolkovani prošnji je smi-
selno s čl. 50 zakona o drž. uslužbenih
treba priložiti v overovljenem prepisu
naslednje listine: 1. potrdilo KLO, kjer
je imel 6. 4. 1941. domovinstvo, 2. roj-
stni list, 3. rojstne liste otrok, za katere
je upravičena prejemati družinske dokla-
de, 4. zadnje šolsko spričevalo, 5. diplo-
mo babiške šole (inozemске babiške diplo-
me morajo biti nostrificirane), 6. pot-
rdilo KLO o vpisu v volivni imenik,
7. potrdilo pristojnega javnega tožilca,
da prošilka ni bila kaznovana in da ni
v preiskavi, 8. dekret o eventualni pred-
hodni nastavitvi v državni službi, 9. last-
noročno napisan življenjepis prošilke.

Dosedanje občinske odnosno krajevne
babice imajo pri namestitvi prednost.
Prosilke ne smejo presežati 60. leto
starosti

**Dekanat medicinske
fakultete**

klinične bolnice v Ljubljani

razpisuje 7 mest za

**bolniške strežnike
v klinični bolnici**

Vse podrobne informacije se
dobe v personalni pisarni kli-
ničnih bolnic v Ljubljani med
uradnimi urami

NATEČAJ

Okrajni izvršni ljudski odbor v Šmar-
ju pri Jelšah razpisuje v smislu čl. 4. in
15. Uredbe o službi krajevnih babic (Ur.
list LRS z dne 3. maja 1947. št. 18)

10 mest krajevnih babic

za naslednje kraje: Šmarje pri Jelšah,
Mestnje, Ponikva, Rogaska Slatina, Ro-
gatec, Loka pri Žusmu, Podčetrtek, Koz-
je in Lesično ter Sv. Rok ob Sotli.

Redni prejemki znašajo mesečno 2400
dinarjev (čl. 6).

Po čl. 1. Uredbe postanejo krajevne
babice državne uslužbenke okrajnih ljud-
skih odborov z vsemi dolžnostmi in pra-
vicami državnih uslužbenec.

Prošnje je vložiti najkasneje do 20. ju-
nija 1947. pri socialno-zdravstvenem od-
seku okrajnega izvršnega odbora v Šmar-
ju pri Jelšah. K pravilno kolkovani proš-
nji je v smislu čl. 50 zakona o državnih
uslužbenih treba priložiti v originalu ali
v overovljenem prepisu sledeče listine:
1. domovnico, 2. rojstni list, 3. rojstne li-
ste otrok, za katere je kandidatka upra-
vičena prejemati družinsko doklado,
4. zadnje šolsko izpričevalo, 5. diploma
babiške šole (inozemске babiške diplome
morajo biti nostrificirane), 6. potrdilo pri-
stojnega KLO o vpisu v volivni imenik,
7. potrdilo pristojnega javnega tožilstva,
da prošilka ni bila kaznovana in da ni v
preiskavi, 8. dekret o eventualni pred-
hodni nastavitvi v javni službi, 9. lastno-
ročno napisan življenjepis prošilke.

Dosedanje občinske odnosno krajevne
babice imajo pri namestitvi prednost.
Prosilke ne smejo biti stare nad 60 let.

Okrajni izvršni ljudski odbor — socialno
zdravstveni odsek — Šmarje pri Jelšah.
Opr. V. št. 4003/2 — 1947.

Poslovodjo

vsestransko verziranega, in

pomočnika

nujno sprejemmo za trgovino z

mešanim blagom v trgu

Pismene ponudbe na:

Naproza, MUTA

**Republiška in okrajna
gradbena podjetja**

potrebujejo večje število

normircev.

Interesenti, invalidi in upo-
kojenci, naj se zglase na
bližnjih sedežih podjetij ali
gradiliščih, kjer dobe na-
tančnejša pojasnila.

Predpogoj je dobra pisme-
nost in znanje osnovnih
računskih operacij

**RADIO
BEOGRAD**

išče

DOPISNIKE

iz naslednjih mest:

Ljubljana, Maribor

Rok prijave do **1. julija t. l.** Prijavi je
treba priložiti biografske podatke, po-
datke o šolski izobrazbi in poklicu,
kakor tudi točen naslov

Pogoji: Za glavno mesto republike
se morajo kandidati obvezati, da jim
bo dopisništvo glavni poklic

Plača: Stalni mesečni dohodki in do-
ločeni honorar od objavljenih dopisov
Prijave s potrebnimi podatki je
treba dostaviti

Sekretariatu

Radio-Beograd

Na juriš, naprej, partizan!

Pod tem naslovom je izdala »Mladinska knjiga« izbor najlepših
partizanskih mladinskih zgodb.

Knjigo so napisali slovenski, srbski, makedonski in hrvatski
pisatelji: Josip Pavičič, Slavko Janevski, Josip Ribičič, Branko
Čopić, Tone Seliškar, Josip Barković, Miško Kranjec in Ivan Potrč.

Ilustracije za knjigo so narisali slikarji: Klavdij Zornik, Janez
Vidic, France Godec, Tone Kralj, Drago Vidmar, Dore Klemenčič-
Maj, Ivan Seljak - Čopić in Evgen Sajovic.

Poslajte naročila takoj! Na šole bo poslano samo toliko knjig,
kolikor bo naročil.

Knjigo si naj naroče vsi učenci in dijaki.

Cena 5 din (za cono A in B 3 din).

UPRAVA »MLADINSKE KNJIGE«

Ljubljana, Miklošičeva 16/L

Oglasni oddelek »Ljudske pravice« ima telet. št. 36-85!

**MLO - Celje
GOSPODARSKA
PODJETJA****Stavbeni obrati
II. skupina**

I. Mizarstvo

II. Steklarstvo

III. Slikopleskarstvo

IV. Tapetništvo

V. Pečarstvo

**V STALINGRAJSKIH
OKOPIH**

VIKTOR NEKRASOV

Roman

Divizijski inženir je v saperskem bataljonu tri ali štiri
sto metrov od nas, tudi na bregu. Piše se Ustinov. Kapitan
je, že prileten, okrog petdeset. Z naočniki. Prijazen. Vse
kaže, da je prvokrat na fronti. Med pogovorom vrti med
prsti rumen, lepo zaostren svinčnik. Vsako formulirano mi-
sel si z neverjetno drobnokroglo pisavo zabeleži na papir:
prvič, drugič, tretjič — 1, 2, 3 — a), b), c)...

Na mizi v bunkerju kup knjig — Ušakov »Fortifikacija«,
»Utrditev krajev Gerbanovskega, navodila, priročniki, pra-
vila. Nekakšne izdaje Vojnoinženirske akademije v barva-
stih ovojih in celo debeli modri »Hüttes«.

Ustinovi načrti utrditve prednjega položaja so sijajni po
obsegu, raznovrstnosti uporabljenih sredstev in podrobni
obdelavi vse te raznovrstnosti.

Prvič, minska polja — najmanj pet sto min pred vsakim
bataljonom: »JAM-ec« in »PMD«, »POMZ-ec« avtomatično
eksplozivirajoče in upravljane podtalne mine, presenečenje,
mine, ki jih ni mogoče odstraniti in celo kamnometi.

Drugič, žične ovire — na nizkih količnikih, malo vidne
ovire, Brunove spirale.

Tretjič, okopi, strelski jarki, bunkerji, utrdbe — vse
okrog šest kilometrov na široko.

Četrtič, barikade v okolici »Metiza«.

Petič, osekani položaji med nami in Rodimcevom.

Šestič, rezervni položaji.

Sedmič, druga meja — vzdolž tramvajske proge.

Osmič, utrditev posameznih poslopij.

Devetič... desetič...

Vseh točk je petnajst.

Meni se kar v glavi vrti in v notezu imam premalo

listkov.

Da bo nesreča popolna, privleče na dan še zemljevid, ves
preprežen z oklepaji, krožki, križci, rombčki in cikcaki. To
sploh ni zemljevid, marveč nekakšna preproga. Skrbno ga
razgrne na mizo.

»Ne bom vam razlagal, kako važno je vse to. Mislim, da
sami razumete. Iz zgodovine vojn oba prav dobro veva, da
imajo v pogojih pozicijske vojne — in prav taka vojna je
zdaj naš ideal — količina, kakovost in premišljenost inžen-
irskih naprav zelo važno, rekel bi, naravnost najvažnejšo
vlogo.«

Pogoltne slino in me gleda čez naočnike s svojimi majh-
nimi očmi, prikritimi s kožo, ki mu visi nad vekami.

»Pred sedem — osemdesetimi leti se je držal Sevastopol
prav zato, ker so znali naši bratje — saperji — in taisti
Totleben ustvariti malone nedostopen pas inženirskih naprav
in ovir. Tudi Francozi in Angleži in celo Sardinanci so po-
svečali temu vprašanju zelo veliko pozornost. Mi vemo, na
primer, da je pred Malahovim gričem...«

In podrobno, s celim kupom števil, pripoveduje o se-
vastopolskih utrdbah, potem pa preskoči na rusko-japonsko

vojno, na Verdun, na znamenite žične ovire pred Kahovko.

»Torej vidite,« Ustinov skrbno skriva sheme razmeste-
tve sevastopolskih obrambnih naprav in načrtov v mapo z
napisom »Zgodovinski primeri«, »dela imamo brez konca in
kraja. In čimprej ga bomo lahko opravili, tem bolje bo.«

Na listek napiše številko 1 in nariše okrog nje krog.
»To je prvo. Drugo. Vljudno vas bom prosil, da mi bo-
ste pošiljali vsak dan ob sedmih nič nič poročila o delu, ki so
ga storili čez noč: a — vaši saperji, b — divizijski saperji,
c — armadni, če bodo tu, — jaz pa upam, da bodo — saperji
in d — strelski oddelki... Poleg tega...«

Listek je že zopet ves popisano s številkami — rimskimi,
arabskimi, v krožkih, majhnih lokih, kvadratkih ali pa
brez njih.

Pred odhodom mi pomoli ozko roko izobraženca s proti-
nastimi oteklinami v sklepih.

»Posebno vas prosim, da ne pozabite poslati vsakega
štirinajstega in devetindvajsetega formularje — ena, ena b,
trinajst in štirinajst. In mesečno zaključno poročilo do tri-
desetega. Ali pa še bolje, do devetindvajsetega. In tedensko
sestavljeno grafikon opravljenega dela. To je zelo važno...«

Ponoči se Lisagor pri škafliki ribjih konzerv veselo in
na ves glas krehoče.

»No, poročnik, zdaj si pa izgubljen. Celo načrtovalno
pisarno boš moral odpreti. Saj v treh dneh niti prebrati ne
boš mogel, kar ti je napisal. S temi lopatami in šestnajstimi
saperji pa v treh letih ne boš opravil. Ali ga nisi vprašal,
od kod ga je prinesel? Da ni prišel morda iz inženirske
akademije?«